

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

LITOVEL (K. Ú. MYSLECHOVICE, OKR. OLOMOUČ)
Na příkopech. Středověk. Sídliště (?). Povrchový sběr.

Při provádění terénní prospekce v trati „Na příkopech“ se podařilo nasbírat čtyři vrcholně středověké střepy. První z nich představuje výduť vypálenou do cihlových tónů a na vnější straně zdobenou vodorovnými rýhami, kterou bychom mohli vročit do 15. století. Zbylé tři fragmenty náleží ke skupině světlé (krupičkovité) oxidačně vypálené keramiky, datované do průběhu 14. století. S tím koreponduje i získaný okraj ve tvaru okruží zdobený dvěma pásy vlnic.

Soubor vrcholně středověké keramiky získal z nedaleké trati „U hraniček“ pan Pavel Faltýnek. Jsou v něm zastoupeny nálezy od druhé poloviny 13. století až do průběhu 15. století (Faltýnek 2011, 163).

Lukáš Hlubek

Literatura

Faltýnek, K. 2011: Litovel (k. ú. Myslechovice, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 52(2), 163.

Resumé

Litovel (Kat. Myslechovice, Bez. Olomouc), „Na příkopech“. Mittelalter. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

LITOVEL (K. Ú. NASOBŮRKY, OKR. OLOMOUČ)
„Dražka“. Vrcholný středověk, novověk. Sídliště. Povrchový sběr.

Lokalizace: plocha vymezená body v S-JTSK: 1) X = 1108956,08, Y = 559703,67; 2) X = 1109061,29, Y = 559736,05; 3) X = 1109115,92, Y = 559564,06; 4) X = 118988,45, Y = 559501,34.

Během archeologické prospekce, prováděné v jarních měsících roku 2012 metodou povrchového sběru, byla na plochem poli v severní části katastru obce v trati „Dražka“, a to v prostoru plochy, vymezené výše uvedenými souřadnicemi, zjištěna nápadná kumulace vrcholně středověké keramiky. 30 ks keramických fragmentů obsahovalo větší či menší příměs tuhy a lze je datovat do průběhu 1. poloviny 14. století. Další 70 ks světlých béžových, tzv. „krupičkových“ keramických fragmentů, typických pro olomoucký keramický okruh, náleží do 14. století. Přibližně 15 keramických fragmentů lze rámcově datovat do pozdního středověku, dalších 30 ks do raného novověku a cca 20 ks do mladého novověku. Byl rovněž nalezen 1 střední fragment železné rudy a 1 střední fragment železné strusky. Za zmínku stojí rovněž 3 ks pravěké keramiky, a to atypických výdutí větších nádob. Lokalita byla sledována již od roku 2011 a nachází se v nevelké vzdálenosti severně od dnes zregulované vo-

doteče Loučka. Nadmořská výška v těchto místech činí přibližně 234 m.

Za laskavou konzultaci děkuji Mgr. Pavlu Šlázarovi.

Karel Faltýnek

Resumé

Litovel (Kat. Nasobůrky, Bez. Olomouc), „Dražka“. Spätmittelalter, Neuzeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

LITOVEL (K. Ú. ROZVADOVICE, OKR. OLOMOUČ)
Extravilán. Raný středověk, vrcholný středověk, novověk. Sídliště?. Povrchový sběr.

Lokalizace: plocha vymezená body: 1) X = 1111540,50, Y = 557667,80; 2) X = 1111725,70, Y = 557768,30; 3) X = 1111754,80, Y = 557935; 4) X = 1111596, Y = 558064,65; 5) X = 1111498, Y = 557969; 6) X = 1111365,90, Y = 557958,80; 7) X = 1111334, Y = 557839; 8) X = 1111294,45, Y = 557715,4 (S-JTSK).

Během archeologických prospekcí, prováděných v jarních měsících roku 2010 a dále pak roku 2011 metodou povrchového sběru, byly identifikovány na polích jihozápadně od stávající zástavby obce Rozvadovice nápadné kumulace mladohradištní a vrcholně středověké keramiky. V rámci výše souřadnicemi vymezené plochy bylo nalezeno při jižním okraji obce, severně od státní silnice č. 449 v okruhu cca 150 m, 30 ks tuhové keramiky datovatelné do průběhu 12. až počátku 13. století. Nechyběly ani fragmenty mladší keramiky, avšak ty byly spíše ojedinělé. Severozápadně od této kumulace, a to na prostranství o rozloze přibližně 150 x 200 m přesahující i výše zmíněnou státní silnici, bylo nalezeno celkem 55 kusů keramiky datovatelné do 14. století (šlo o fragmenty redukčně a oxidačně pálené, tzv. „krupičkové“ keramiky, typické pro olomoucký keramický okruh). Další 40 kusů je rámcově datovatelných do průběhu 13. století, 10 kusů tuhové keramiky do průběhu 12. století, ale identifikována byla i keramika datovatelná do průběhu 10. století, i když jen v několika ojedinělých fragmentech. Rovněž i v místech lužického pohřebiště stupně B-D a na mladořímském sídlišti docházelo k ojedinělým nálezům středověké a novověké keramiky (viz oddíl Doba bronzová a Doba římská a doba stěhování národů). Další kumulace středověké převážně tuhové keramiky, a to v počtu 8 kusů pravděpodobně již z průběhu 12. století, dalších 10 kusů přibližně ze 13. století a dále „krupičkové“ keramiky, se nacházela přibližně 450 m jihozápadně od jižního okraje stávající zástavby obce. Menší kumulace středověké i novověké keramiky byly identifikovány ještě na několika místech v rámci souřadnicemi vymezeného areálu.

Jako možné vysvětlení těchto kumulací keramiky se nabízí jednak posun starší zástavby dnešních Rozvavic, které se tak v současnosti nenachází na úplně totožném

Obr. 76. Luká, kostel sv. Jana Křtitele. Sonda S1/12.

Abb. 76. Luká, St. Johannes Baptist Kirche. Die Sonde S1/12.

místě jako v dobách, kdy se půdorys obce teprve ustaloval. V jiných případech mohlo jít o jednotlivé roztroušené usedlosti, které v průběhu doby zanikly. Ojedinelé nálezy středověké keramiky byly učiněny také v souvislosti s povrchovou prospekci prováděnou metodou povrchových sběrů na rozhraní katastrů obcí Rozvadovic a Unčovic, tedy ve vzdálenosti 550 až 950 m jihovýchodně od jižního nároží stávající zástavby Rozvadovic, a to v souvislosti s tamějšími sběry keramiky z doby bronzové a mladší doby římské (viz oddíly Doba bronzová a Doba římská a doba stěhování národů). Zdejší nálezy však již měly charakter nálezů ojedinělých. První zmínka o obci Rozvadovice pochází z roku 1276 (villam Roswadouich; Hosák, Šrámek 1980, 389).

Za laskavou konzultaci děkuji Mgr. Pavlu Šlézarovi.

Karel Faltýnek

Literatura

Hosák, L., Šrámek, R. 1980: *Místní jména na Moravě a ve Slezsku. II, M-Ž. Dodatky, doplňky, přehledy.* Praha: Academia, 389.

Resumé

Litovel (Kat. Rozvadovice, Bez. Olomouc). Frühmittelalter, Hochmittelalter, Neuzeit. Siedlung?. Oberflächensammlung.

LUKÁ (OKR. OLMOUC)

Kostel sv. Jana Křtitele, parc. st. 56. Středověk, novověk. Kostel, vesnice. Záchranný výzkum.

Lokalizace: střed stavby, bod v S-JTSK: X = 1113102,15, Y = 568115,93.

Archeologický výzkum kostela sv. Jana Křtitele, jenž se nachází v jihovýchodním cípu obce, probíhal přerušovaně v jarních a letních měsících roku 2012. Dělo se tak v přímé návaznosti na probíhající stavební práce, které byly prováděny v interiéru i exteriéru sakrální stavby a vyvolala je potřeba odvlhčení zdiva s následnými terénními úpravami.

Podle písemných zpráv byl stávající kostel vystavěn roku 1734 na místě staršího chrámu (první zmínka o kostele v obci Luká pochází z roku 1360). Věž stojící v ose stavby a tvořící jeho jihozápadní průčelí s hlavním vstupem vznikla roku 1792. Celý kostel je orientován ve směru jihozápad – severovýchod a v principu jde o podélnou trojboce ukončenou zaklenutou sálovou stavbu, při jihovýchodní straně se čtyřbokou sakristií, jež má v patře oratoř. Celková délka činí přibližně 26,8 m, šířka chrámové lodi je 12,5 m, se sakristií 15,2 m (Burian 1939, 181–182; Samek 1999, 428).

V první fázi, ještě před koncem roku 2011, byly z interiéru kostela vyvezeny novověké stavební sutě, které tvořily podklad stávající dlažby. Jednalo se o rozdrobenou a zvětralou maltu s mírným až četným obsahem kamenů všech velikostních kategorií, avšak mimo bloky; dále s mírným podílem fragmentů cihel všech velikostních kategorií. Z druhotných poloh byl získán soubor několika desítek fragmentů keramických nádob, z nichž některé obsahovaly větší či menší příměs tuhy a mohly tak chronologicky náležet ještě do závěru 13. století, případně průběhu 1. čtvrtiny 14. století. Převažovala však keramika světlá béžová, tzv. „krupičková“, která je charakteristická pro olomoucký keramický okruh a typická pro 14. století. Zbylá keramika byla datována do období raného i mladého novověku. Uloženina také druhotně obsahovala fragmenty lidských a zvířecích kostí, dále bylo nalezeno několik hřebů, železný nožik a několik kompletních exemplářů čtvercových dlaždic ve třech velikostních